

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
 Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
 Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
 Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.



Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
 nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
 čaja stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta
 Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
 mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 20

Sreda, 13. marca 1935

Leto X

Enemu se pa le ne izneverijo

Knafljeva in Kopitarjeva ulica sta se naenkrat znašli v — eni soteski. Mimo obeh se volijo kandidati, mimo obeh se postavljajo liste, mimo obeh teče politično življenje — »Slovenec« in »Jutro« sta samo še nerodna kronista. Tu se vidi, kako se življenje maščuje nad tistimi, ki hočejo izpremeniti vso politiko v delniško družbo z omejeno zavezo. Kako so drugačno vlogo igrali klerikalci, ko so imeli še moče, ki so vodili, čeprav nam nasprotno, ali vsaj neko načelno politiko: Mahnič, Lampe i. dr.! Kakor jih liberalci niso nikdar dosegali, vendar so igrali neko določeno vlogo v političnem življenju, ko so imeli še Tavčarja, kasneje Žerjavo. Odkar so se pa oboji zamislili samo v upravna svetništva pri »nacionaliziranih« delniških družbah, odkar so si oboji začeleli, da so na vladi kakorkoli, samo da so zavarovane njihove d. d., odkar je enim slovenstvo, drugim pa jugoslovenstvo postalo samo krinka za njihovo kramarjijo, so lepega dne ostali na cedilu. In njihovi prijatelji jim uhajajo na vse strani. Gosar lovi svoje okraje, Vesenjaki druge, Lavrič tretje — stranka se je razkrojila brez vsakega prostovoljnega ali oficijelnega razpusta.

Danes politično ni več klerikalcev: ostali so samo še Gosarci, Natlačenci, Korošci, Peganci, Ogrizki — škofijski ordinariati si pa umiva roke nad vsem tem. In druga plat: je ni. So samo še kramarji, elitni kinematografi, zvočni kinematografi, nemi kinematografi.

Ali prvi se v vsej zbezanosti in breznačelnosti enemu vendar-le ne izneverijo: v vsej notranji politiki so se omejili na kroniko, v zunanji politiki so danes Šušnikovci, jutri Rintelenovci, pojutrišnjem Asirci, ali ko gre za delavsko vprašanje — tedaj si ne morejo kaj, da ne posvaré svojih bravcev: glasujte za katerokoli listo, samo za delavsko ne! Pri nedavnih volitvah v Del. zbornico so proti beli listi krščanskih socialcev postavili zeleno — danes jih pa opozarjajo: krščanski socialci, ki tiskate »Del. Pravico« v tiskarni »Slovenca«, pazite, storite karkoli, samo delavske liste ne volite! Tu ostajajo zvesti politiki svojih avstrijskih tovarišev, ki so šli v sovraštvo do delavstva tako daleč, da so namerili topovska žrela na delavska stanovanja. V tem vprašanju ostajajo zvesti uredniku »Poned. Slovenca«, ki je z letalske vožnje čez Dunaj v tretji rajh z naslodo pisal, da ga niso zanimala zrušena delavska stanovanja, ampak da je užival samo pogled na cesto, po kateri so bežali v demokratično Čehoslovaško avstrijski delavski borci za svobodo... Da, vse so zavrgli, na vse so pljunili, na vse strani se ponujajo, samo fronto proti delavstvu hočejo še držati.

Delovno ljudstvo vse to samo podžiga, da se bo tem bolj strnilo, da bo 5. maja glasovalo za svojo listo, za listo pravice in svobode.

Balkanska zveza ni v nevarnosti

General Kondilis je izjavil novinarju, da Venizelosov upor ni nastal zaradi nezadovoljstva z balkanskim paktom. Kondilis je pričel v ponedeljek z ofenzivo proti upornikom in upa na zmago vlade, da si inozemska poročila dvomijo o tem.

Glavne zahteve našega volilnega programa

Po članku s. dr. Živka Topalovića

Predvsem je naša zahteva mednarodni mir.

Zato zahtevamo mednarodno konvencijo o kontroli oboroževanja in o razorožitvi. Priznanje sovjetske Rusije, nje sodelovanje pri utrditvi mednarodnega miru in gospodarsko sodelovanje. Solidno jamstvo mednarodnega miru po Društvu narodov, sklenitev splošnega balkanskega, podunavskega in vzhodnega pakta.

Odločno pobijanje fašizma v vseh njegovih oblikah in upostavitvev demokratičnega ljudskega režima v naši državi, ki bo skušal rešiti po demokratični poti vse naše notranje probleme in sklepal o zunanje-političnih zvezah, o vojni in miru.

Prepričani smo, da je mogoče z umno politiko zagotoviti mednarodni mir in ga organizirati, kakor je tudi mogoče rešiti vse naše notranje probleme po demokratični poti ob svobodi in v redu.

Zakaj zahtevamo zagotovitev mednarodnega miru? Zato, ker smo nasprotniki pobijanja med narodov, proti mednarodnemu morjenju. Prepričani smo tudi, da brez trdnega mednarodnega miru ni mogoče uspešno pobijanje gospodarske krize. Iz strahu pred novo vojno izdajajo vse države, tudi sovjetska Rusija, ogromne vsote za okrepitev militarizma in oboroževanje. Ljudsko blagostanje bi bilo mnogo boljše, če bi mnoge milijarde, ki jih sedaj porabljajo v oboroževalne namene, porabljali za izboljšanje življenjskega položaja in za kulturni napredek ljudstva. Trajni trepet pred vojno zabranjuje velike gospodarske inicijative in velike gospodarske reforme. Velikopotezen gospodarski načrt je mogoč le v miru. Gospodarski načrt se ne da izvesti v kratki dobi; za to so potrebna desetletja. V taki dobi mora narod biti gotov, da mir ne bo kaljen. Varnost miru ni važna samo zaradi posameznega državljanca, marveč tudi z ozirom na potrebe narodnega gospodarstva. Ni ga izhoda iz gospodarske krize, ni ljudskega blagostanja in sreče narodov brez varnosti miru. Zato smo mnenja, da je potrebno mednarodni mir dobro utrditi in organizirati.

Vemo pa, da tako dolgo, dokler obstojajo interesna nasprotstva med velikimi kapitalističnimi državami in v posameznih državah vladajo vojne želje in osvojevalne fašistične klike, ne bomo nikdar varni.

Vojna je bitnost fašizma.

Prav sedaj opažamo najbolje, kako azijske države porabijo vsako priliko, da kale mir, napadajo tuje narode ter mednarodni sporazum preprečijo in rušijo. To pa ne more biti vzrok, da bi nasprotniki vojnih zapletljajev prekrizali roke in čakali, da jih kapitalizem in fašizem pomandrata. Enako kakor se mi branim v okviru kapitalizma pred iz-

koriščanjem, prav tako se moramo neprestano brigati, da vojno nevarnost pobijemo, preprečimo svobodni razvoj vojno pospešujočih sil, mobiliziramo sile miru in jih spravimo v gibanje proti vojni.

V boju za mir je prazno teoretiziranje brez koristi. Treba je pravočasno spoznati sile, ki nameravajo kaliti mir in one, ki nimajo vzroka ogrožati mir. Ne smemo kar reči, da, ker vlada v vseh državah kapitalistični red, njih vlade vse enako tvorijo nevarnost za mir. Tako posplošenje bi nas vedlo do popolnoma napačnih zaključkov. Ne smemo prezreti, da vse manjše in večje države na jugovzhodu Evrope nimajo nikakršnega interesa, da bi kalile mir. Zato menimo, da je potrebno,

stremljenje onih držav, ki žele pošten in iskren sporazum na Balkanu, v Podunavju in na jugovzhodu Evrope, da to stremljenje podpremo.

Vsi zgoraj navedeni pakti o sporazumu imajo namen združiti male države v veliko skupnost. Na ta način se morejo te dežele zavarovati, da jih imperialistične sile ne morejo napasti in premagati.

Pri vseh teh mednarodnih skupinah je potrebno, da sodelujejo vse interesirane sile. Prav posebno pa še naglašamo, da je sodelovanje sovjetske Rusije prav posebno važno.

Zahtevamo, da se vlada te države mednarodno prizna in da vse države ter tudi naša z njo upostavi politične in gospodarske odnošaje ter jih razvija. Sovjetska Unija je ena največjih svetovnih držav in gospodarska celota takega obsega, da o izboljšanju svetovnih gospodarskih razmer ni govora, dokler se ne bo upoštevalo velikega teritorija, ogromnih ljudskih množic in ogromne produkcije sovjetske Rusije. Razen tega ima poizkus ustvaritve narodnega gospodarstva brez kapitalizma velikanski pomen za bodočnost človeštva in zaradi tega je naša zahteva, da se tega procesa v razvoju z vojnimi poizkusi in napadi s sovjetske Unije ne moti. Zaradi tega je po našem mnenju vstop sovjetske Rusije v vse mednarodne kombinacije važen pogoj za dobro organizacijo in utrditev mednarodnega miru.

Smo za to, da se ne ohrani mir le nam in našim bližnjim sosedom v Evropi, marveč vsem narodom vsega sveta. Zato zahtevamo,

da se vsi narodi združijo v zvezi narodov

ter da bodi ta žarišče za mednarodno sporazumevanje. Vendar je pa zaman, zahtevati ustanovitev take skupnosti za mednarodno sporazumevanje, dokler divja med državami gospodarski uničevalni boj in se nadaljuje tekmovanje v oborožitvi. V strahu, da bi jo prekosil nevni sosed v oborožitvi, hiti vsaka država

z oboroževanjem; iz te tekme v oboroževanju utegne nastati le nova svetovna vojna. Zaradi tega podarjamo v naših zahtevah glede organizacije mednarodnega miru zlasti dvoje:

da se oboroževanje vseh držav podredi mednarodni kontroli ter da se ustvari mednarodna gospodarska skupnost po načrtu.

Vsako pripravljenost vseh odkritih pristašev mednarodnega miru, ki želi,

doseči splošni mednarodni sporazum, da se omeji oboroževanje, najiskreneje podpirali.

S paktom sporazuma naj se določi, koliko se smejo oborožiti posamezne države, pri čemer naj se oborožitev po načrtu zniža.

Upostaviti je kontrolno komisijo,

ki bo opravičena ugotoviti, če se pakt sporazuma izvaja ali ne. Proti vsem onim državam, ki sporazuma ne bi iskreno izvajale, je rabiti zanje sankcije. Proti onim državam, ki kale mir svojevoljno ter greše proti sklenjeni pogodbi, je postopati z najstrožjimi ukrepi.

Mogoče je tudi v okviru Društva narodov polagoma organizirati in razviti mednarodno gospodarsko skupnost in dodeljevanje dela. To se tem prej posreči, če se v posameznih državah organizira načrtno gospodarstvo na podlagi izmenjave blaga, t. j., da vsak narod svoje blago, ki na njegovem ozemlju z ozirom na naravne in klimatične razmere najbolje uspeva, zamenjava za blago drugih narodov naše zemlje.

Naj zadošča, da povemo tu splošne smernice naše mednarodne politike.

Prav tak duh sporazumevanja in medsebojnega spoštovanja je potreben v našem notranjem državnem življenju.

Odločno smo proti nasilnim metodam fašistične strahovlade.

V naši državi je potrebno ustanoviti pravi demokratični ljudski režim. Državna uprava naj izhaja iz ljudskega zaupanja in ljudski zastopniki naj se potrudijo, da svoje razgovore ob popolni svobodi političnih organizacij, govora in tiska rešujejo naše notranje probleme. Seveda interesni boji ne morejo prenehati, dokler obstoje razredna nasprotstva. Tudi boji zaradi različnih naziranj in stremljenj se zde neizogibni. Mogoče pa je te boje kultivirati in odločitve rešiti na način, ki umu in kulturi ne škoduje, brez nasilstva in obojestranskega uničevanja. V tem je demokratična metoda boljša od vseh drugih. Zato zahtevamo, da se naš notranji red in mir zagotovi z ustanovitvijo demokratične ljudske oblasti v državi.

Baltiške države za vzhodni pakt

Baltiške države so sklenile med seboj zavezniški pakt. Pripadajo temu paktu Litva, Estonka in Letonka. Sklep baltiških držav pomeni za Poljsko in Nemčijo, da ne moreta več računati s sodelovanjem baltiških držav.

5 milijard frankov vojnega kredita je dobila Italija v Franciji

Francoska narodna banka je dala italijanski banki 5 milijard frankov kredita. Obenem je Francija dala Italiji svobodne roke v Abesiniji. Tako poroča urednik »New York Post«. — Kredit je najbrže namenjen vojnim dobavam, ker je znesek

nenormalno visok. Kdo bo plačal ta kredit, je še vprašanje. Italijani ali Abesinija? Italijani so doslej poslali v Abesinijo okoli 100.000 vojakov in jih še vedno pošiljajo. Tja pošljejo tudi 400 letal.

Laški srez je postavil svoja kandidata

Sreska konferenca

V nedeljo, dne 10. t. m. se je vršila v Trbovljah sreska konferenca, ki je določila kandidata in namestnika za laški srez na listi s. dr. Živka Topalovića.

Konferenci sta prisostvovala za glavni volilni odbor s. Eržen, za ljubljansko okrožje s. dr. C. Jelenec. Predsedoval je s. Klenovšek.

Razen delegatov iz obeh revirskih občin so bili navzoči delegati tudi še iz Laškega itd.

Po otvoritvi konference in pozdravu je konferenca prešla takoj na sam dnevni red: določitev kandidata in namestnika.

Soglasno je bil usvojen predlog, da se postavi za kandidata s. Klenovšek Jakob, župan v Trbovljah in pa

s. Malovrh Drago, župan v Hrastniku.

Ss. Eržen, Beutl in Kellner so ob zaključku še povdarili potrebo čim živahnejše agitacije ne samo za zmago naše liste pri volitvah, ampak zlasti tudi za ojačanje naših strokovnih, kulturnih in gospodarskih organizacij ter razširjenje »Delavske politike«.

Ss. Klenovšek in Malovrh pa sta se zahvalila za izkazano zaupanje.

Konferenca, ki je bila pravi izraz volje pretežne večine volilcev laškega sreza, je govorila prepričevalno besedo, da bodo delavci, nameščenci, mali kmetje in mali obrtniki, z vsemi invalidi in rentniki, izvojevali 5. maja v laškem srezu svojo zmago.

Volilna konferenca za srez Ptuj

Akcijski odbor za delavsko-kmečko listo v Ptujju je sklical za preteklo nedeljo volilno konferenco, katere se je udeležilo okrog 200 zaupnikov iz Ptujja in iz raznih občin ptujskega sreza, med katerimi je bilo lepo število malih posestnikov, obrtnikov in viničarjev. Konferenco je otvoril in vodil s. Janko Šegula. O političnem položaju je poročal s. Petejan iz Maribora, ki je v daljšem referatu pojasnil položaj, v katerem se nahajajo delavec, kmet in obrtnik. Razlagal je naše stališče napram notranji in zunanji politiki v državi. Na znotraj zahtevamo popolno svobodo, demokracijo in zakonitost za vse državljane. Energično pobijanje gospodarske krize in brezposelnosti na podlagi izdelanega gospodarskega načrta, dobro zgrajeno socialno zaščitno in zavarevalno zakonodajo, progresivno obdavčenje dohodkov, ki presega potrebe eksistenčnega minimuma itd.

Na zamaj zahtevamo mirovno in razorožitveno politiko in priznanje Sovjetske Rusije.

Referat s. Petejana je bil večkrat prekinjen z burnim odobravanjem.

Po referatu se je razpravljalo o predlogih, ki so jih stavili navzoči zaupniki, zlasti kmetje, in kateri naj

bi tvorili naš volilni program za srez Ptuj. Vsi predlogi so bili soglasno sprejeti. — Zanimivi so predlogi, ki se nanašajo na zaščito kmetov in razdelitev zemlje, zdravstveni predlogi s. Potrča, predlogi študentov, kakor tudi predlogi delavskih zaupnikov.

Končno je konferenca imenovala kandidata in njegovega namestnika za srez Ptuj, in sicer delavca s. Herzoga Mihaela in kmeta Lacko Jožefa iz Nove vasi pri Ptujju. Oba sta kandidatura sprejela ter obljubila, da bosta z vsemi močmi delala na to, da bo uspeh pri volitvah za našo listo čim lepši.

Preden se je konferenca zaključila, se je izvolil širši volilni odbor, v katerega so bili izvoljeni zastopniki iz raznih občin širom celega sreza.

Konferenca je trajala nad štiri ure in je ves čas bila na gotovi višini, ki je lahko v čast našim delavcem in kmetom. Razprava je bila v gotovih vprašanjih nekoliko burna, ali tudi tu se je videla le enotna volja, da se doseže kar najlepši volilni uspeh kakor tudi volja, da hoče ta srez konkurirati z ostalimi delavskimi srezi, kar bo skupni stvari samo v korist.

ga odbora. Pred njo je bila na tem mestu Suzana Lavrence, ki je bila članica druge angleške delavske vlade.

V Nemčiji znižujejo obresti hranilnih vlog. Od 1. marca t. l. znašajo v Nemčiji bančne obresti 2 odst., ob odpovednem roku treh mesecev 3 odst. in do 6 mesecev itd. ca. 3.5 odst. Nove volitve na Ogrskem.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Ženi Adamsohn

podpredsednica angleške delavske stranke

Na zadnjem kongresu angleške delavske stranke je bila izvoljena za podpredsednico sodružica Ženi Adamsohn. Po angleškem statutu stranke bo sodružica prihodnje leto predsednica strankinega izvršnega odbora. Adamsohn je vplivna članica angleškega združenega gibanja v Londonu, kjer je bilo na nje pobudo ustanovljenih mnogo socialnih ustanov. Adamsohn je tudi članica socialističnega mednarodnega ženske-

Tone Maček:

147

Slučaj Kumberger

Pred hišami in kočami po okoliških gričih so ljudje postajali, gledali za svati in jim mahali z robcij. Kdor pa je le mogel in to posebno ženski svet, se je sam odpravil na faro k deseti maši, da vidi poroko. Dekleta so se zanimala, kako bosta nevesta in družica oblečeni, kake vence bosta imeli in kako se bosta ženin in njegov drug obnašala. Starejše ženske so ugibale, s kakšnim glasom in poudarkom bo nevesta izrekla svoj usodni »da« in kako bodo med poroko gorele sveče na oltarju. Če bo nevestin glas pri obredu močnejši, bo ona »nosila hlače«, če pa bo ženinov »da« krepkejši, bo mož gospodar v hiši. Če bodo sveče gorele mirno, bo tudi zakon potekal srečno in mirno, če pa bodo plamenčki plahutali, bo tudi zakon buren. Če pa bi med obredom celo ugasnila kaka

sveča, so sklepali, da bo tisti od novoporočencev prej umrl, na katerega strani je ugasnila sveča. Takih znamenj je poznalo in priznavalo kmečko ljudstvo mnogo. Bila so od davnaj njegova najtrdnjše religija, izhajajoča iz njegove povezanosti s prirodo.

Župnik je imel ta pondeljek opraviti kar troje porok iz raznih krajev svoje fare. Nič čudnega, če se je zbralo pred cerkvijo več radovednega ljudstva kakor v nedeljo. Svatje so šli skozi vas v lepem redu, par za parom, med gostim špalirjem kritičnih opazovalcev. Po vasi niso več vriskali, skušali so korakati kolikor mogoče bolj dostojanstveno, le godec je neumorno udarjal po svojih tipkah prav do cerkve, ko pa so svatje izginili skozi cerkvena vrata, se je pomešal med gručo žensk, kjer je trosil svoje precej zabeljene dovtilne, da so se v zadregi obračale od njega in skrivaj hihitale. Potem pa je izgnil v najbližjo gostilno.

Zveza delovnega ljudstva

stopa na plan kot predstavica širokih ljudskih množic v Jugoslaviji. Naša zveza zastopa interese delavcev in uradnikov, samostojnih obrtnikov in kmetov, skratka vseh, ki trpe pod sistemom kapitalističnega izkoriščanja.

Nosilec naše liste s. Topalović je na velikem shodu v Skoplju izjavil, »da hočemo med vsemi temi družabnimi elementi ustvariti eno celoto«, ki bo posegla v naše politično življenje.

S. Topalović je dalje izjavil: »Želja po političnem aktiviranju je izredno globoka baš v teh delovnih ljudskih množicah, ki so občutile, da se vsemogočnost in politični monopol ene stranke mora nujno spremeniti v diktaturo tistih, ki imajo v svojih rokah materialna bogastva in besedo nad gospodarstvom, brez ozira na to, ako so si to želeli pravi ustvaritelji političnega monopola. Tistim, ki držé kruh v rokah in ki so gospodarji nad živ-

ljenjem drugih, niso potrebne politične stranke, pravice in svoboščine. Toda široke ljudske množice pa morejo priti do vpliva v državi in s tem do učinkovite zaščite svojih življenjskih interesov samo z rednim političnim bojem in politično enakopravnostjo.

Zato je politični smisel tega volivnega boja za nas, da se vzpostavi demokratična ljudska vladavina z zasiguranimi političnimi svoboščinami: svobodo tiska, zborovanja, organiziranja, tajno in enako volilno pravico za volitve vseh najrazličnejših predstavništev in reševanje vseh notranjih vprašanj.« (»Radn. Novine«, 10. št.)

Zato je nosilec naše liste delovnega ljudstva pozval, da se

»združijo in gredo skupno v boj vsi tisti, ki hočejo napraviti Jugoslavijo za državo svobodnih in enakopravnih državljanov, svobodno delovno zajednico, ki naj uvede socialno enakost in pravičnost.«

Grška vojska razdeljena v dva tabora

Bistvo meščanske vojne na Grškem

V meščanski vojni na Grškem opazujemo dva tabora, ki jima dejansko načelujeta dva generala. To prihaja odtod, ker obstojata na Grškem že odnekaj med častniki dve struji. Eno vodi general Plastiras, eno general Kondilis. V političnem svetu predstavlja prvo skupino Venizelos, drugo Tsaldaris. Politično sta med narodom obe skupini približno enako močni. Okoli Venizelosa se zbirajo otočani in begunci iz Turčije, dočim ima Plastiras zaslombo na polotoku stare Grčije. Prav tako je tudi v vojski. Plastirsova skupina je pred petnajstimi leti odpravila monarhijo in premagala skupino Kondilisa. Monarhiški častniki so večinoma Plastirasovi pristaši in častniki vojske na kopnem pa pristaši Kondilisa. Med tema dvema skupinama se sedaj vrši bor-

ba z orožjem in so Plastirovci poizkusili izvesti upor in prevrat ter vreči Tsaldarisovo vlado. Po poročilih grške vlade je vlada v premoči ter ima upanje, da osvoji tudi otoke, ki so se pridružili Venizelosu in premaga del uporne mornarice. Politični voditelj revolucije, Venizelos, se nahaja na otoku Kreti. Sestavil je tam svojo vlado in razglasil neodvisnost Krete.

Borba na Grškem se vrši prav za prav med monarhisti, ki jim pripada Tsaldarisova vlada in Venizelosom, ki je politično republikanec. Venizelos je jako priljubljena osebnost, vodil je že sedem revolucij in ga podpira trgovski kapital. Vojska je razdeljena v dva tabora in seveda bi častniki — napredovali, če zmaga njegova politična skupina.

Ministri govore v radiu

V soboto, dne 9. t. m. je govoril v beograjskem radiu notranji minister dr. Velja Popović, ki se je bavil z vprašanjem narodnega in državnega edinstva. Povdaril je stališče vlade, da je narodno in državno edinstvo osnovni princip vladine državne politike.

Socialna demokracija se je že pred 25. leti izjavila za narodno in državno edinstvo vseh južnih Slovanov v znani Tivolski resoluciji in je na tej tezi vztrajala tudi takrat, ko v Jugoslaviji ni bilo oportuno zastopati tako stališče.

Tudi danes nima delavstvo nikakršnega povoda menjati svoje pred 25. leti utrjeno stališče.

Širite naš list!

Po poroki se je ljudstvo vsulo iz cerkve in znovi napravilo špalir po trgu med cerkvijo in župniščem, da še enkrat vidi svate, ki se bodo vračali, kar naj jim nudi dovolj snovi za pomenke tja do Velike noči.

»Zavškovi so najbolj fejsť. Čegav je neki ta fant, ki je za druga?« je vprašalo dekle svoje tovarišičko tik za hrbtom Francetove matere.

»Zdi se mi znan, vendar pa ne morem reči, čegav je. Vsekakor postaven fant.«

Mati se ni mogla vzdržati, okrenila se je in s komaj prikritim ponosom rekla:

»Naš je, moj sin, kaj ga ne poznate?«

»Vaš? Ja, kateri? Tone?«

»Ne, France, njegov brat. Tone je že dve leti v Ameriki.«

»Glej ga no, Franceta. Komaj se ga spominjam. Saj smo skupaj v šolo hodili. Pa se ne spominjam, da bi ga zadnji čas kje videla.«

»Mogoče. Je že od spomladi v Hrastniku.«

Minimum

Stvarno potrebni minimum za eksistenco je treba oprostiti vsakršnega davka in davčna bremena tako za državo kakor za samoupravne korporacije, progresivno in sorazmerno po bogastvu in dohodkih. Dr. Ž. T.

Sedanja volitev v narodno skupščino je najvažnejša akcija zadnjih deset let v delavskem gibanju, ker vstajamo!

V ogledalu

Ironija. Danes, ko imamo krizo in je milijone ljudi nezaposlenih, ustanavljajo v Londonu hotel za pse. Psi dobivajo v tem hotelu hrano po meniju. Ista podjetnica, ki je osnovala hotel za pse, ima v Londonu tudi že olepševalni salon za pse. Psi lahko sami prihajajo v hotel ali pa se jim hrana pošilja na dom. Plačati morajo seveda njih lastniki.

Materi se je zelo dopadlo, da je njen France vzbujal toliko pozornosti. Bila je ponosna nanj. Tekla je naprej, da ga pred gostilno, v katero bodo krenili, še enkrat vidi zblizu, svatovsko napravljenega. France jo je opazil v gnečji, stopil je k nji in jo vzel za roko:

»Vstopite z nami, mati, malo okrepčila vam ne bo škodovalo.«

Vseh oči so se obrnile vanjo in njeno velo lice je v sreči zasijalo. Vendar se je krčevito branila. Izgovarjala se je, da ni vajena družbe, da ni dostojno oblečena in da jo Julka čaka.

»Pa še Julko privedite.«

»Ne, ne, medve morava domov. Želim, da bi se dobro zabaval in pameten ostal.«

»Pa si ga z Julko sami privoščita.«

Stisnil ji je v roko srebrno krono, ki jo je obotavljaje vzela in skrbno zavezala v vogal žepnega robca in je vsa srečna odšla proti domu.

(Dalje prihodnjič.)

Sreska konferenca za Maribor desni in levi breg

se bo vršila v nedeljo, dne 17. t. m. v Mariboru. Krajevni odbori bodo prejeli navodila radi delegiranja.

Doma in po svetu

Občni zbor Narodne banke. Narodna banka v Beogradu je imela v nedeljo, dne 10. t. m. občni zbor. Med delničarje se je razdelilo dividendno v znesku 21 milijonov dinarjev (ves dobiček znaša 21,614.935 Din), ostali prebitek se je pripisal v fond za popolnitev dividend. Na občnem zboru so razpravljali o gospodarskem programu za bodoče leto. Banka slavi letos 50 letnico obstoja. Uprava je prejela absolutorij.

Članstvo OUZD v Ljubljani meseca februarja 1935. Okrožni urad za zavarovanje delavcev je imel meseca februarja 72.425 (1593 več kakor prejšnji mesec). Članov 42.561, članic 29.854. Bolnikov je bilo 2197. Povprečna dnevna mezda je znašala 22.35 Din in je nazadovala, čeprav je članstvo naraslo, od prejšnjega meseca za 0.34 Din. Zaposlenost delavstva še vedno narašča, vendar počasneje. Tudi mezde padajo sicer nekoliko počasneje, vendar pa še vedno padajo. Padec prirastka na članstvu zbuja sum, da v gospodarstvu še ni pričakovati bistvenega preokreta na bolje.

Obsodba komunistov v Beogradu.

Od 1. do 7. marca se je vršila v Beogradu razprava proti 15 osebam zaradi komunizma. Po zagrebških poročilih so bili obsojeni: Vilibald Konte na štiri leta ječe, Oskar Kovačević poldrugo leto, Srečko Žganjer tri leta, Pavle Tepina, Sergije Krajger in Peter Stante dve leti, dr. Alfred Šerko in Pavle Sibelnik šest mesecev; Albert Kos in Egon Klobučar sta bila oproščena.

Naša trgovinska bilanca je bila lani meseca februarja pasivna za 26.9 milijonov Din, letos pa aktivna za 4.4 milijone Din.

Bača ustanovi tovarno čevljev tudi v Palestini. Poslovati začne šele leta 1936.

Petnajst strank bo kandidiralo v ogrski parlament. Na Ogrskem se bje boj med fevdalci in zastopniki kapitala. Politična razcepljenost, v kateri bo postavljenih petnajst kandidatnih list, je jasno, da bo zmagal končno režim, zlasti, ker se na Ogrskem vrše javne volitve na ogrski način. Znan Eckhardt bo kandidiral na listi malih kmetov, grof Apponyi je prešel od krščanskih socialcev k liberalcem poslanca Rassaya. Pojavile so se nove stranke fašistov, nacionalnih demokratov, frontniki, reformna stranka in delovni meščani.

»Manija« samomorov na Dunaju. Na Dunaju razmere niso najboljšje. To vemo itak. Toda, da se na Dunaju po policijskem poročilu dogodi zadnji čas po deset samomorov na dan, to je jako črna točka dunajskih razmer. Listi poročil o samomorih ne smejo objavljati. Stanovska država je torej za Dunajčane nesreča.

Simon pojde v Berlin. Nemški kancler je bolan, Göring se pa ženi. Tako je bil odgođen obisk angleškega zunanjega ministra Simona v Berlinu. Simon pa ipak obišče Berlin in obenem Varšavo in Moskvo. Angleški poslanik v Berlinu se tej boleznici sicer čudi, ker je Hitler lahko potoval iz Berlina v Bayreuth k pogrebu bavarskega ministra prosvete dne 9. t. m. V Nemčiji pravijo, da Anglija Nemčije ne razume in zahtevajo, da Anglija prekliče trditve v svoji beli knjigi o oboroževanju Nemčije.

Strahovite obsodbe komunistov v Nemčiji. V Düsseldorfu v Nemčiji je bilo obtoženih 71 komunistov. Razprava je trajala 9 dni. Oproščenih je bilo 11 obtožencev, eden je bil obsojen na došmrtno ječo, eden na 15, eden na 10 in 13 na 4 do 9 let ječe. Ostali obtoženci so bili obsojeni največ 4 leta, najmanj 5 mesecev. Obsojeni so bili zaradi snovanja ilegalne organizacije. — Nemški delavci se torej le gibljejo.

Pismo krščansko-socialističnega delavca

Prejeli smo pismo od krščansko-socialističnega delavca iz Trziča, ki ga radi objavljamo, ker razodeva čutenje krščansko-socialističnih delavcev, ki prav tako trpé pod kapitalističnim izkoriščanjem kakor vsi drugi delavci.

On pravi:

Pozdravljam enoten nastop delavstva pri volitvah v Narodno skupščino. Sicer nas to še ne bo izveličalo, ali doseglo se bo vsaj to, da se bo po dolgem času čul tudi glas delavstva v naši državi in da bo ta glas vzpodbudil vse delovno ljudstvo v nov boj za ljudske pravice.

Pozdravljam to, da ne nastopa pri teh volitvah strankarska lista, temveč splošna lista delovnega ljudstva, ker le na ta način se lahko združimo vsi. Jaz sem prepričan krščanski socialist, pa morem radi tega nastopiti le za pravo delavsko listo, ki ima splošen program za vse tiste težnje, ki so nam vsem skupne, izogiba se pa vsega, kar bi kogarkoli žalilo ali odbijalo. Ko prodremo s to delavsko listo, mislim, da se bodo s samim življenjem odprle nove smerice vsemu delavskemu gibanju. Kje pa je zapisano, da moramo biti večno razklani? Če so na Angleškem mogoče enotne delavske strokovne in politične organizacije, če je tudi pri nas mogoča n. pr. enotna organizacija vseh tipografov, zakaj ne bi bila mogoča enotna organizacija tudi vsega drugega našega delavstva? Treba je samo medsebojne strpnosti, ne smemo se med seboj žaliti, drug drugega skušamo razumeti. Te volitve so najlepša prilika, da s tem začnemo in da napravimo prvi korak k delavski skupnosti.

Uvodnik v zadnji »Del. Pravici« tudi pravi: »Čas bi bil za skupno pametno delavsko borbo proti kapitalizmu in vse delavstvo si jo iskreno želi.« Ali precej za

tem pa piše: »Toda na podlagi dosedanjega udejstvovanja marksistov je ta nemogoča.« To je pa zelo zgrešeno, ker na ta način ne more nikdar priti do skupnega nastopa. Kajti to se lahko v celo večnost vleče, da se bo zdaj ta, zdaj oni izgovarjal: sem za to, ali zdaj še ne. Mi smo še nedavno v Trziču imeli hud spor z marksisti. Ali zdaj gre za uveljavljenje delavstva v vsej državi. In tu moramo napraviti prvi korak k skupnosti. Čas je zanj naprimernejši zdaj. Marksisti ne postavljajo svoje izrazite strankarske liste, temveč postavljajo se delavska lista. Če to odklonimo, bomo po pravici obveljali mi kot nasprotniki delavske enotnosti. Med vsem delovnim ljudstvom je pa takšno razpoloženje, da bo pohojen in potisnjen v stran tisti, ki se bo upiral delavski enotnosti.

Mi za oficielo klerikalno politiko ne moremo hoditi, ne smemo postati žrtve njenega slabega vodstva, ker se vsa zadnja leta ni prav nič ozirala na našo skupino, ampak nam je metala še polena pod noge ob vsaki priliki.

V naši reviji »Beseda« sem bral lepe razprave, ki so dokazovale, da nas od marksistov razredni gospodarski boj prav nič ne loči in da sprejemamo to plat marksizma. Če smo to spoznali, moramo slediti temu spoznanju in se uvrstiti v enotno delavsko akcijo, ki nam prav nič ne jemlje našega verskega prepričanja.

Če bo »Del. Pravica« nasprotovala temu, bo ostala osamljena. Mi moremo slediti svojim voditeljem, dokler nas pravilno vodijo, če ne, moramo pa sami brez njih na pravo pot. Mi smo vrgli iz svojih vrst Gosarja, ko smo videli, da se pota križajo, vrgli smo Gaiška, nastopili proti Kreku, v zadnjih letih smo jasno povedali, da za klerikalizmom ne bomo šli radi gole »discipline«; tu se postavlja zdaj lista delovnega ljudstva in vsi krščansko-socialni delavci moramo iti za to listo, ker če ne gremo za njo, podpiramo kapitalistične kroge.

Ljubljana

Koncert okoliških »Svobod« v Ljubljani

bo v soboto, dne 16. marca t. l. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice.

To bo III. (30.) delavski prosvetni večer »Svobode« in »Zarje«.

Nastopili bodo pevske zbori »Svobode« Zalog, Dobrunje, mešani zbor ljubljanske »Svobode«, zbor del. pevskega društva »Cankar« in septet natakarijev. Nekateri pesmi bodo zbori peli skupno in bo tako plov 90 pevcev. — Zbor ljubljanske »Svobode« nastopi tokrat prvič kot najmlajši član zborov »Svobode« in bo ta koncertni večer krstna slava ljubljanskega mešanega pev-

Občni zbor podružnice »Svobode« v Ljubljani. V petek, dne 8. t. m. se je vršil redni letni občni zbor naše ljubljanske »Svobode«. Bil je prav lepo obsevan. Podana so bila poročila odsekov, iz katerih je razvidno, da je v podružnici živahno gibanje in delovanje. Sli pa bomo še s podvojeno silo na delo, da bomo prihodnje leto lahko poročali o še večjem napredku. Izvoljen je bil naslednji novi odbor: predsednik Štukelj Ciril, priv. nam., Ljubljana,

skega zbora »Svobode«, ki ga uvedejo »Cankar«, »Svoboda« Zalog in Dobrunje.

Ob pol 10. uri zvečer bo prenašal tudi radio del tega koncerta in sicer pesmi, ki jih bo pelo skupno vseh 90 pevcev.

»Svobodaši« in strokovno organizirani sodrugi, zberite se torej v soboto, 16. t. m. ob pol 10. uri pri radio-aparatu in prisostvujte prosvetnemu večeru ljubljanske »Svobode«, da bomo tako, vkljub razdalji, združeni. — Podružnica »Svobode«, Ljubljana.

(Op. V »Delavcu« je bilo pomotoma objavljeno, da bo ta koncert 17. marca.)

podpredsednik Škrl Pavel, strojnik, Ljubljana, tajnik Harisch Herman, šofer-mehaničar, Ljubljana, namestnik Marišek Franjo, slikar, Ljubljana, blagajnik Selan Mica, priv. nam., Ljubljana, namestnik Smerajc Andrej, krojač, Ljubljana. Odborniki: Korošec Blaž, upok. železn., Virant Ivan, kovinar, Abram Berta, trg. pom., Varh Valentin, kovinar, Jordan Franc, kovinar, Udovič Josip, kovinar, Nadzorstvo: Mlinar Ivan, dr. Jelenec Celestin, Gogala Ciril.

Maribor

Lepo uspela prošnja

mednarodnega ženskega dne v Mariboru

Minulo nedeljo popoldne je podružnica Zveze delavskih žen in deklet v Mariboru priredila v dvorani Delavske zbornice proslavo mednarodnega ženskega dne. Delavske žene in dekleta so se zbrale v velikem številu, prisostvovali pa so prireditvi tudi sodrugi, tako da je bila dvorana natrpano polna. Prireditvev je otvorila železničarska godba, ki je zaigrala delavski pozdrav. Nato je predsednica s. R. Krištofova z lepim nagovorom obrazložila pomen proslave ženskega dne. V imenu Krajevnega medstrokovnega odbora je izrekle pozdrave s. Jelen, ki je povdarjal potrebo skupnega boja za skupni cilj vseh razredno zavednih proletark in proletarcev. Sledil je referat podružnične tajnice s. Jelenove, ki je v daljšem govoru obrazložila položaj in zahteve žen-proletark, ki jih kapitalizem še huje izžema kot moške, pri čemer mu pridno pomaga fašizem, ki se tudi na vso moč trudi, da bi zanetil novo vojno. H koncu svojega referata je prečitala resolucijo, ki je bila

Smrtna kosa. Minuli ponedeljek se je vršil pogreb dolgoletnega neumornega sodelavca v delavskem pokretu s. Karla Čeha, ki je dne 9. t. m. po daljšem bolehanju v 68. letu preminul. Pokojnik je bil po poklicu pekovski pomočnik. Leta 1896. je ustanovil v Mariboru strokovno organizacijo živilskih delavcev, ki ji je načeloval skozi 20 let. Leta 1898. je po daljši pekovski stavki, ki je zahtevala več žrtvev, ustanovil Delavsko pekarno kot samopomoč proti preganjanju oz. zatočišču, kjer so dobili zaposlitev pekovski pomočniki, ki radi svojega prepričanja in delovanja v strokovni organizaciji niso dobili nikjer več zaposlitve. Kako priljubljen in spoštovan je bil preminuli sodrug, je najbolje pokazal njegov pogreb, katerega so se poleg železničarske godbe in pevskega zbora pekovskih pomočnikov udeležili tudi številni sodrugi in sodružice. Pevski zbor pekovskih pomočnikov je pod vodstvom pevovodje g. Cibica zapel dve v srce segajoči žalostinki. Ob odprtjem grobu sta se poslovila od pokojnika s. Eržen in s. Rakuša. Pokojnega boritelja za delavske

pravice bo delavstvo ohranilo v trajnem spominu. Žalujočim ostalim izrekamo naše sožalje!

O socialnih funkcijah občin bo predaval v okviru »Svobode« v sredo, dne 13. t. m. ob 20. uri s. Viktor Grčar. Predavanje se bo vršilo v Delavski zbornici. Pridite v polnem številu.

Občni zbor podružnice Splošne delavske zveze Jugoslavije, ki se je vršil minulo nedeljo dopoldne v dvorani Delavske zbornice je v vsakem oziru uspel. Člani in članice so v lepem številu napolnile dvorano in pazno sledili izvajanjem funkcij sodrugov, ki so poročali o delovanju organizacije v preteklem letu. Uvodoma je podal predsednik s. Karner daljše poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da se je podružnični odbor trudil in skušal s številnimi intervencijami in drugimi akcijami olajšati položaj članstva in prizadetega delavstva sploh. — Blagajniško poročilo je podal s. Dvoršak, ki je podrobno navajal dohodke in izdatke organizacije. Iz njegovega poročila je bilo razvidno, da je podružnica izplačala mnogo

podpor nezaposlenim članom itd. Sledilo je poročilo kontrole, ki ga je podal v imenu odsotnega s. Grgiča s. Emil Košuta, ki je predlagal tudi razrešeno starem odboru. Nato je bila izvoljena štiričlanska komisija, ki je sestavila predloge za člane novega odbora, med tem časom pa je poročal predsednik s. Karner o smernicah bodočega dela. Govoril je še s. Vidovič ki je zlasti povdarjal, da čaka novoizvoljeni odbor ogromno delo in je pozval obratne zaupnike kakor tudi članstvo na smotreno sodelovanje. Sledila je volitev novega odbora, ki ga tvorijo z malimi spremembami dosedanji odborniki, nakar je predsednik zaključil lepo uspeli občni zbor.

Glasbeno društvo železniških delavcev in uslužbencev je minulo nedeljo obdržalo svoj 10. redni letni občni zbor, ki se je vršil v nabitopolnih zgornjih prostorih hotela »Orel«. Občni zbor je otvoril in vodil s. Steinecker, ki je na kratko poročal o društvenem delovanju v preteklem letu. Godba je imela 32 javnih nastopov, 62 vaj, 27 članskih pogrebov itd. O blagajniškem stanju je poročal s. Gradišnik, tajniško poročilo je podal s. Plevanč, za kontrolo pa s. Smasek in Bračko. Društveno delovanje je obširno orisal tudi s. Ternovšek, nakar je bil po kratki debati izvoljen novi odbor, ki ga tvorijo naslednji sodrugi: predsednik Gaišek Simon, podpredsednik Steinecker Franc, tajnik Plevanč Franc, namestnik Oman Ignac, blagajnik Gradišnik Avgust, namestnik Ternovšek Ivan, rač. preglednika: Smasek Fr. in Močnik Jože. Odborniki: Kos Anton, Messner Dominik, Velec Jože, Arlati Jože, Debelak Jože, Golob Simon. — Sledil je kratek govor s. Jelena, ki se je v imenu Krajevnega medstrokovnega odbora zahvalil društvenemu odboru, kapelniku g. Schönherju in godbenikom, ki so se vedno odzvali povabilu ostalih organizacij in postrvalno sodelovali pri vseh delavskih prireditvah. — Občni zbor je pozdravil še v imenu delavskih kolezarjev s. Perko, nakar je novo izvoljeni predsednik zaključil oficielni del občnega zbora, nato je sledila prosta zabava članov, pri kateri je pridno svirala društvena godba pod spretno taktirko g. Schönherria.

Pevski odsek »Svobode« sklicuje za soboto, dne 16. t. m. ob 20. uri svoj redni letni občni zbor, ki se bo vršil v društvenih lokalih v Delavski zbornici.

Celje

Sreska konferenca, ki se bo vršila prihodnje nedeljo 17. t. m. v Celju, je popolnoma pripravljena in lahko že vnaprej rečemo, da bo dosegla svoj uspeh. Konferenca pomenja mobilizacijo vseh sil tega sreza, ki čutijo socialno in demokratično. Prevelik je postal naš pokret, da bi prirejali volilne konference za to, da bi pri bodočih volitvah štel glasove. Ta naša konferenca organizira naše sile, da zmagaajo! In prav v tej zavesti ne bomo slišali na tej konferenci nikakršnih izrabljenih volilnih šlagerjev, temveč trezno razpravo o potih in načinih, kako naj se sedanja brezupna situacija premaga in kako naj človek postane zopet človek. Vemo dobro, da tudi ta naša predstojna volilna borba ne bo sličila veselemu ženitovanjskemu potovanju. Vemo, da se bomo morali za vsako ped napredka trdo boriti. Toda, ker smo možje boja, sprejemamo nase to težko breme in se bomo borili, kakor se spodobi ljudem, ki imajo velike cilje pred seboj. Vse je mobilizirano: delavci, kmetje, obrtniki, mali trgovci in intelektualci in sploh vsi, ki žive od truda svojih rok in glav. Če še kdo vsled velikega posla ni dobil vabila, naj se ta teden oglasi v volilni pisarni. V nedeljo se pa zberemo k skupnemu posvetovanju, da organiziramo največji pohod, ki ga je delovno ljudstvo tega sreza kdajkoli doživelo. Volitve v Delavsko zbornico so pokazale naše sile. Tokrat jih bomo podsetorili!

O poteku občnega zbora »Svobode« in oceno igre dramatičnega odseka »Svobode« »Navadni človek«, bomo prinesli v eni izmed prihodnjih števil.

Kranj

Veliko razpoloženje med delavstvom za volitve. Zadnje čase se govori veliko o volitvah v narodno skupščino in o raznih kandidaturah. Delavstvu ni treba, da si beli glavo glede kandidatur in kombinacij, kot to delajo pripadniki meščanskih strank. Zanj je važno, da bo imelo svojo kandidatno listo, za katero se bo brez pomisleka lahko izreklo. Interes za samostojno delavsko listo pa imajo tudi mali kmetje in obrtniki in sploh vsa poštna socialno čuteča javnost, kateri je za zdrav razvoj naroda in spremembo gospodarske politike v državi. Narodu se bo boljše godilo le tedaj, ako bo vsemu delovnemu ljudstvu zagotovljena primerna eksistenca. — Iz kombinacije meščanskih kandidatnih list je razvidno, da hočejo pritegniti tudi razne delavske demagoge, kateri bodo lovili delavstvo na že tolikrat preizkušene limanice. Med drugim čujemo, da naj bi delavce zastopal sam nacionalistični »delavski« general, ki je bil vedno navdušen za režimski absolutizem JNS, in ki je bil tudi član te najbolj patriotične stranke. — Volitve so svobodne, tako je g. predsednik vlade sam izjavil. Volilec bo zagotovljen svobodno glasovanje, brez pritiska bodisi od katerekoli strani in so tudi vsake šikane radi svobodnega glasovanja kaznjive. Toda ni dvoma, da bodo kljub temu gotovi podjetniki ali obrtniki pritiskali na njihove uslužbence, da jih direktno ali indirektno prisilijo, za koga naj oddajo svoj glas. Ne ustrašimo se, če treba, tudi žrtve, ker brez žrtve ni zmage! Mi si hočemo izbojevati boljše bodočnost, ker pri plačah, kakršne ima večina delavstva danes, smo slej ali prej zapisani poginu. Prezreti pa ne smemo

tudi naših brezposelnih delavcev, katerih imamo vsak dan več in h katerim ni izključeno, da se bomo tudi mi kmalu steli. Zato je naša dolžnost, da glasujemo za delavsko kandidatno listo in s tem povemo, da smo odločno za najvažnejše delavske zahteve, predvsem za odpravo brezposelnosti in pa za osiguranje eksistenčnega minimuma vsem in vsakomur, ki si z delom svojih rok služi vsakdanji kruh. Res je, da se tudi med delavstvom najdejo egoisti, katerim je glavno, da so le sami zaposleni in imajo službo. V mnogih slučajih vidimo, da vlada med delodajalcem in delojemalcem soglasje, ki bi človek mislil, da se nikdar ne more skaliti. Toda ponavadi tako soglasje mine kar čez noč. Povod za konec takšnega »prijateljstva« je v največ slučajih ta, da delodajalec od delavca vedno več trlja in potem zahteva, da se delojemalec, čeprav samo za malenkost, upre. V veliki večini pa so takšni »prijatelji« delodajalcev denuncijanti, klečplazci, priliznjenci, lenuhi, skratka vse prej kakor dobri delavci, zato se jih le-ta kmalu naveliča, zlasti, ker ima vedno izbiro na razpolago, in potem so na cesti. To naj bo v spomin vsem tistim, ki se jih tiče. Zapomnijo naj si, da je nepremostljiva razlika med poštenim socializmom in nepoštenim »nacionalizmom«. Pred kratkim je rekel neki uslužbenec neke javne ustanove: »Vidiš, če bi jaz ne bil vseskozi poznan kot navdušen »nacionalista«, bi gotovo ne dobil službe.« Poznamo ga in vemo, da če bi bil še v službi za delo tako navdušen in vreden, bi še nikdar brezposeln ne bil. Imel je namreč boljše službo, kakor jo ima sedaj. Sicer pa, ali se je zato, ker je on kot »nacionalista« zasedel to mesto, brezposelnost kaj zmanjšala? Ali ne bi bilo iz splošnega vidika vseeno, če bi njegovo mesto zasedel kakšen drugi brezposeln, ki je ravno tako potreben zaslužka? Kaj pa bi bilo, če bi bili vsi »nacionalisti«, ali bi potem brezposelnosti sploh ne bilo? Zakaj pa gospodje »nacionalni« kapitalisti pustite svoje brezposelne »nacionalne« delavce brez vsake

podpore? Zakaj pa plačujejo svoje »nacionalne« delavce po Din 2.— na uro? Ali ni to v nebo vprijoča krivica! Če bi bili vsi delavci »nacionalni«, bi jih kapitalisti hitro naučili kozjih molitvic. Zato pa ne gre, da bi oba i »nacionalni« kapitalist i »nacionalni« delavec korakala pod eno zastavo. Zato vzdramite se vsi »nacionalni« delavci in odprite oči, pa boste videli, kje je vaše mesto. Ne pustite, da bi se še naprej posmehovali kapitalisti vaši naivnosti in se mastili z dobičkom, katerega jim pomagata kupičiti v svoji nevednosti. Zato pozivljamo zavedne delavce in delavke, da grejo na delo, da prepričajo slehernega delavca, malega kmeta in obrtnika, da nas bo pri volitvah kompaktna večina glasovala za samostojno delavsko listo, za pravice in zahteve vseh ponižanih, tlačanih in izkoriščenih. Neutemeljeno bi bilo potem kritizirati in jadikovati, ako bi te svoje svete dolžnosti ne izpolnili in oddali svojih glasovnic za delavsko kandidatno listo in s tem onemogočili delavsko zastopstvo v narodni skupščini. Najboljša agitacija za delavsko kandidatno listo pa je, da širimo med volilci »Delavsko Politiko«, edini delavski politični časopis v Dravski banovini. »Delavsko Politiko« potrebuje vsak delavec, mali kmet in obrtnik, tako kakor potrebuje mornar kompas na odprtem morju. Na plan, na delo za volitve!

Utemeljena kritika. Če imamo danes sploh še kje pravico kritizirati, moramo v prvi vrsti poslovanje davčne uprave. Skoro vsaka stranka, katera ima opravke na davčni upravi, se pritoži nad njenim poslovanjem. Pogosto se trlja davkoplačevalce ponovno za že plačane davke. Pri odmeri davkov se večkrat hote ali ne hote nalaga malim posestnikom in obrtnikom takšne davke, ki nikakor ne odgovarjajo njihovim posestvom oziroma obrti. Seveda se na njihovo pritožbo potem davki znižajo, včasih celo za polovico ali še več, toda prej morajo pritisniti na vse kljuke davčne uprave.

Še nekaj o Masaryku

Demokratski predsednik republike

Rojstni dan (85.) češkoslovaškega predsednika republike Masaryka je demokratska republika proslavila največkrat. Tudi v najbolj nazadnjaškem in nedemokratskem svetu so jubilanta slavili sicer, povsod pa pozabili poudariti, zakaj je Masaryk neustrašivi junak svoje dobe. To pove praški »Sozialdemokrat«, ki pravi:

»Nemški socialisti te dežele so opravičeno zadovoljni z izvlienim državnim poglavarjem. Od vstopa v politično življenje je bil Masaryk

demokrat in prijatelj delavstva

in v tem ostal zvest kljub vsem velikim izpremembam in prevratom, ki so se izvršili v političnem življenju Evrope v zadnjem polstoletju. Del njegove velike zasluge je, če ima češka inteligenca, ki jo je vzgajal kot vseučilišni učitelj, več umevanja za socialna vprašanja kakor nemška, ki črpa svoje svetovno naziranje iz psevdoznanosti stanovskega teoretika Spama ali rasista Güntherja.

Masaryk spada v vrsto velikih ideologov, ki vidijo preko mej vladajočega gospodarskega in družabnega reda, težko krizo kapitalizma spoznavajo in so prepričani, da mora priti drugačen družabni red. Ko je bil takoj po svetovni vojni problem socializacije aktualen, je Masaryk kot predsednik republike izrecno izjavil, da ni nasprotnik socializacije in da vojna in iz vojne izhajajoča revolucija... nikjer ne bo dopuščala nemoteni nadaljnji obstoj socialnega reda predvojnne dobe.

Zaradi svoje resničljubnosti in poguma tudi nikdar v svojem življenju ni bil nacionalist.

Kar smo pa v zadnjih letih pri našem predsedniku tako spoštovali, je njegovo neomahljivo priznanje

demokracije.

Dočim se pojavlja okoli nas nje nalogam in idealom nasprotna znanost, ki utemeljuje najgrozoviteje barbarstvo, dočim nacionalni osvoboditelj Poljske svoje prijatelje pošilja v ječo, je ostal Masaryk svojem demokratskemu človeškemu prepričanju zvest — v svoji častivrednosti ni hotel ostati samo nacionalni osvoboditelj, marveč tudi politični vzgojitelj svojega naroda, ne mara podložnikov, ampak hoče sodržavljane. Vedno je bil demokrat, ker je hotel svoj narod vzgojiti, da se sam vlada. Revolucionarnost demokracije je po njegovem mnenju v tem, »da se narod pripravljaja, da vajei uprave prevzame sam«. Nikdar tudi ni bil zadovoljen z demokracijo kot politično državno obliko, marveč je vedno zahteval

izpremembo politične in gospodarsko in socialno demokracijo,

brez katere se mu je demokracija zdelala »neprava«. Tudi demokracija mu pomeni humaniteto, kulturni in socialni razvoj. Najlepša beseda, ki je bila kdaj povedana o demokraciji, je njegova, da je namreč

politična oblika človečnosti.

Dočim diktatorji Evrope neprestano rožljajo z meči in trobiljo in vojni rog, preveva hrepenenje po človečnosti velikega Evropejca Masaryka vso stolecja staro kulturo ter kaže, da jo reši z Lane.»

Ali se je kdo spomnil Masaryka ob slavnostnih prireditvah v tem zmislu? Tam okoli po svetu namreč.

Jesenice

Proslava Mednarodnega ženskega dne na Jesenicah. V petek, dne 8. t. m. se je vršila pod okriljem Zveze del. žena in deklet, podr. Jesenice, proslava Mednarodnega ženskega dne v Del. domu na Jesenicah. Proslava se je vršila pod parolo: »Proč s fašizmom in nikdar več vojne.« Zborovanje je vodila predsednica Zveze s. Korenova. Uvod v proslavo je tvorilo nekaj deklamacij, ki so dobro izpadle. Izvzele so mogočno in dale vsej proslavi nekak svečan izraz. Zatem je prečitala tajnica podružnice s. Žukova nekakšno poslanico centralne uprave Zveze del. žena in deklet. Ta spomenica opisuje pomen mednarodnega ženskega dne sploh in letošnjega ženskega dne še posebej. K zaključku, toda kot glavna točka prireditve, pa je bilo predavanje s. Vilfanove iz Ljubljane o mednarodnem ženskem dnevu s posebnim oziranjem na borbo delavske žene proti fašizmu in za mir. Predavateljica je obširno orisala današnji svetovni položaj, neprestano grozečo vojno nevarnost in stalno pohlepnost fašizma po zavajevanju in zasužnjuju še novih dežel in ljudstev. Predavanje je napravilo na poslušalce globok vtis. Pred pričetkom tega predavanja je pozdravil za združne organizacije zborovalce tudi še s. Cv. Kristan, ki je opozoril navzoče na zelo važen branik pred vojno nevarnostjo, to je na delavsko združništvo. Žal, da se ga delavstvo premalo zaveda. Ob koncu se je razvila živahna debata. Manifestacija je izpadla povsem lepo, vendar obisk, na žalost, ni bil zadovoljiv. Ni bil slab, lahko bi bil pa še nekoliko boljši. Delavske žene se bodo morale začeti še vse bolj zavedati svojih nalog, da jih razvoj dogodkov ne prehiti in ne preseneči. Tudi mi kličemo z ženami in dekleti vred: »Vsi, kar vas je poštenih ljudi, na branik proti nevarnosti fašizma in vojne. Dol z njima! Nikdar več vojne!«

Kavčič Ivan, Palovnik Jože, v nadzorstvo pa Arnez Peter in Erlan Franc. Del. podporneemu društvu želimo čim lepšega razvoja.

Redna skupščina Krajevne bratovske skladnice je sklicana za nedeljo, dne 17. marca 1935 s pričetkom ob pol 10. uri dopoldne v srednji dvorani »Delavskega doma« na Savi. Vsem članom skupščine, ki so bili izvoljeni na listi SMRJ, sporočamo, da je njih dolžnost — polnoštevilna in točna udeležba. Zamujen delovni čas se delegatom po kolektivni pogodbi plača.

Ptuj

Socializacija medicine. O tej temi je v četrtki pred polno dvorano predaval s. dr. Potrč. V lahko umljivih besedah je orisal krizo medicine in pokazal izhod iz nje, ki pa ga ni mogoče doseči na način kot to hočejo današnji zdravniki. Socializacija medicine pomeni, da je treba stremeti za tem, da bodo omogočena vsa potrebna zdravila, zdravilišča, kopalnice itd. vsakomur, ne glede na njegovo premoženjsko stanje. Dobro vemo, koliko ljudi je danes bolnih, pa nima sredstev ne za zdravnika ne za zdravila. Slišali smo, da so potrebne v Sloveniji še 3 nove bolnišnice in v Ptujju je nujna potreba po razširitvi bolnišnice, predvsem za tuberkulozni oddelek in porodništvo. Slišali smo o zdravstvenih zadrugah ter o prvi obliki socializacije medicine, to so bolniške blagajne, katere pa vsled birokratičnega sistema nimajo sredstev, da bi se bolnim članom nudila specialna zdravila v toliki meri kakor bi to bilo potrebno. Kljub temu bolniškim blagajnam privatni zdravniki niso naklonjeni in si delajo med seboj konkurenco kot mali obrtniki. — In iz privatne prakse vemo, da se reveža, ki nima denarja, ne preišče natanko po pravilih moderne medicine. In vendar bi se moralo po izjavi sanitetnega generala dr. Stajčiča dvigniti zdravstveno stanje naroda in se pri tem ne bi smelo šteti interesov posameznika, ampak naroda. — Dodati se mora, da naj gre to na račun onih, ki ne vedo, kam z denarjem, kajti mali človek, kmet in delavec je itak že preobremenjen. Predavatelj je omenil, kako krasne zakone imamo, ki se pa ne spoštujejo in ne izvajajo. Delavci in kmeti imajo pravico zahtevati, da se zakoni spoštujejo in izvajajo. Tukaj zahtevamo: 1. razširitev ptujске bolnišnice, 2. banovinski zdravniki naj dajejo revnim vsa potrebna zdravila, 3. pregled šolske dece se mora vršiti natančno, 4. zobe šolski deci je pravočasno popraviti, 5. otvoriti je šolske kuhinje in kuhinje za brezposelne ter jim preskrbeti higijenska stanovanja. — Da je medicinsko vprašanje del splošnega gospodarskega vprašanja, vsi vemo. Treba je stremeti tudi po uvedbi starostnega zavarovanja in po izvedbi volitev v bolniške blagajne. Delavec in kmet sta edina faktorja, ki sta v stanju doseči, da bo visoka znanost modernega zdravilstva res prišla v dobro vsega delovnega ljudstva.

Nabirajte člane za Cankarjevo družbo. Za 20. Din dobil vsak član 4 lepe knjige.

Delavski pravni svetovalec

Kočevje.

Plačilo nadur nočnega čuvaja.

Vprašanje: Ali ima nočni čuvaj, ki prejema 14dnevno plačo in dela dnevno po 12 ur, pravico na plačilo 50% poviška za opravljene nadure?

Odgovor: V enaki pravni stvari je sodišče na prvi stopnji razsodilo tako-le: Nočnim čuvajem, vratarjem itd. načeloma pripada 50% povišek za opravljeno nadurno delo za vse one ure, ki so jih opravili v industrijskem podjetju (podjetje, ki zaposluje nad 15 delavcev) preko 8 ur dnevno. Ob vstopu v službo nočni čuvaj običajno ve, koliko časa bo moral delati in smatra zato sodišče, da je plačano delo nočnega čuvaja

samo s temeljno plačo, dočim preokrasni povišek še ni plačan.

Normalno plačo ene ure dobite, ako si zračunate dnevno plačo in ta znesek delite s številom 12. (Vaša dnevna plača znaša Din 35,70; urna plača Din 2,98, 50% povišek 1,49 Din.)

Vse nedeljske ure smete računati kot nadure in zahtevati od njih 50% povišek. Zahtevate lahko tudi obresti od vsakega izplačilnega dneva dalje za posamezne znanske, ker bi vam delodajalec moral tudi 50% povišek izplačati z redno plačo in je vsled tega v zamudi.

SPORTNA RUBRIKA

Prehodni pokal g. bana si je letos priborila »Grafiika«.

Tekme za zimski pokal so bile končane preteklo nedeljo z zmagami obeh favoritov. Grafika je zmagala nad Zalogom z rezultatom 7 : 0, v drugi tekmi pa je Hermes odpravil drugo garnituro Svobode kar z rezultatom 16 : 0. Svoboda je namreč s prvo garnituro nastopila v prijateljski tekmi proti rezervni Primorja, katero je odpravila z rezultatom 5 : 2.

Končni rezultat tekem za zimski pokal je torej:

Grafika	3	3	0	0	16 : 1	6
Hermes	3	2	0	1	19 : 4	4
Svoboda	3	1	0	2	6 : 25	2
Zalog	3	0	0	3	4 : 15	0

Ostali nedeljski rezultati: V Zagrebu je v finalni pokalni tekmi Gradjanski zmagal nad Concordio z 2 : 0. — V Beogradu sta izbrabila BSK in Jugoslavija zadnji prosti termin pred začetkom tekem za državno prvenstvo ter je v prijateljski tekmi zmagala BSK z rezultatom 3 : 2. — V Ljubljani sta nastopila v prijateljski tekmi oba vodilna kluba. Ilirija je povabila zagrebški Hašk in ga tepla s 3 : 1 ter tako v teži

tekmi z ligaškim klubom dokazala, da je dobro porabila zimo in je pripravljena za nedeljski nastop proti Železničarju v Mariboru. — Enajstotica Primorja pa je imela v gosteh trboveljsko reprezentanco, katero je porazila z 12 : 0. Nasprotnik ni bil primeren partner za zadnji trening pred nastopom Primorja proti Hajduku v Splitu ter izgled Primorja v predstoječem državnem prvenstvu niso ravno rožnati.

Elektorjev ne bo. Na zborovanju JNS in med klubi se je zadnje čase vodila borba za sistem direktnega zastopanja na skupščinah odnosno za zastopanje potom pooblastil. JNS je izdelal načrt, da bi se vršile skupščine podsavezov po pooblastilih, savezne skupščine potom elektorjev, ko bi en elktor zastopal 10 odnosno 15 klubov. V ministrstvu za telesno vzgojo so sedaj izdelali načrt zakonov o sportnih organizacijah, ki predvideva, da se polnomočja ukinejo in da mora na kongresih sportnih forumov odločati samo osebnost prisotni delegati ter bo torej imel vsak delegat samo po en glas. Ni pa predvideno, ali mora biti delegat iz dotičnega kraja, kjer je sedež kluba, ali je lahko tudi iz kraja, kjer se skupščina vrši.

Književnost

Kronika slovenskih mest, četrta številka prvega letnika, ima enako bogato vsebino in luksuzno opremo kakor prejšnje številke. Vsebuje članke o generalu Maistru (s sliko v bakrotisku), o zgodovinskih dneih, ko je stekla po naših krajih prva železnica, o italijanskem gledališču in o najstarejših industrijah v Ljubljani, o ljubljanski uršulinski cerkvi, o slovenski glazbi, o festivalu slovenskih narodnih plesov in mnogo drugega. O starem Celju poročata Janko Orožen, o ožjih zadevah Maribora in njegovi zgodovini pa Janko Glaser, Egon Baumgartner, dr. Ign. Fludernik in profesor Franjo Baš.

Revija, tiskana na umetniškem papirju, prinaša obilico slik iz zgodovinske prošlosti naših mest, naših zaslužnih mož in tako dalje in več celostanskih slik v bakrotisku. Naroča se pri arhivariju mestne občine ljubljanske in stane za celo leto 60 dinarjev.

Za tiskovni sklad je nabral na sreski konferenci v Trbovljah s. Beuti: Beuti Din 5, Kellner Din 3, dr. Jelenc Din 20, Malovrh Din 20, Klenovšek Din 20, Taušek Din 4, Jazbec Din 2, Zaman J., Din 2, Murn Din 3, Zakuškić Din 3, Petretič Din 5, Siter Din 10, Pliberšek Din 3; skupno Din 100. — Vsem darovalcem hvala: da bi našli mnogo posnemovalcev.

Nabirajte

novе

naročnike!

Trajno kodranje po najnižji ceni!

V brivskem salonu **FRANJU MAUSER** v Okrožnem uradu v Ljubljani so cene za trajno kodranje globoko znižane. Najvišja cena je Din 60.— Zato vsi v brivski salon v Okrožnem uradu, Mikloš čeva cesta 20, kjer se izvršujejo vsa frizerska in brivska dela po najnižji ceni.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnе v Mariboru. - Telefon šteV. 2324.